

UNIE ŠKOLSKÝCH ASOCIACÍ ČR C Z E S H A

Ing. Jiří Zajíček

Předseda Unie školských asociací ČR CZESHA

Praha, 15.1. 2020

Stanovisko k návrhu: „Novela nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů“

Obecné připomínky

Oceňujeme, že MŠMT přichází s řešením možnosti ukončit střední vzdělávání ve vybraných oborech vzdělání jak maturitní zkouškou, tak výučním listem v jednom vzdělávacím cyklu oborů skupiny „L0“. Tento krok MŠMT, bez ohledu na další vyjádření, je pozitivní především v tom, že bude vyřešena dnešní ne zcela konformní situace dosaženého vzdělání podle odst. 5 § 58 školského zákona, který tento souběh výstupu ze středního vzdělání umožňuje: „*Vláda stanoví nařízením obory vzdělání, v nichž lze dosáhnout středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, jakož i středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou a středního vzdělání s maturitní zkouškou, jejich návaznost na učební a studijní obory podle předchozích právních předpisů a počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku*“, a že bude ukončen přechodný stav ověřování v rámci pokusného ověřování podle § 171 odst. 1 školského zákona.

Ověřování tohoto modelu vzdělávání (zavedení souběhu výstupu „vyučení + maturita“) **se uskutečnilo na poměrně malém počtu členských škol** asociací sdružených v Unii školských asociací CZESHA. V diskusi **zazněly velice rozdílné názorové postoje pro i proti této úpravě** a naše stanovisko je tedy jejich shrnutím. Jsme však přesvědčeni, že **konečné rozhodnutí o návrhu musí být učiněno na základě výsledků pokusného ověřování a analytických dat**, která v důvodové zprávě nejsou uvedena. Bohužel zde nejsou uvedeny žádné relevantní údaje o počtech žáků, kteří systémem pokusného ověřování prošli a prochází a jaké byly dosaženy výsledky vzdělávání. To je zcela zásadní i s ohledem na požadavky zaměstnavatelů a trhu práce. Pouze na základě těchto dat lze zodpovědně rozhodnout, zda je možné tyto změny provést.

Obecně převládá názor, že jde o nestandardní způsob dosažení stupně vzdělání, protože každý z oborů vzdělání je koncipován tak, aby byli žáci odpovídajícím způsobem připraveni jak v oblasti teoretických znalostí, tak v oblasti praktických dovedností. Tento systém přináší určité pochybnosti, zda není něco ošizené.

Nutnost konečného rozhodnutí na základě výsledků pokusného ověřování a analýzy dosažených výsledků, tedy zda lze tento princip ukončování studia obecně aplikovat či nikoliv, dokládají slova

z diskuse: „Z reálných zkušeností ve školách lze konstatovat, že na obory kategorie L se obvykle hlásí žáci s nižšími studijními předpoklady než na obory kategorie M. Proto je obtížně pochopitelné, že tito „slabší“ žáci mají během stejné doby vykonat dvě závěrečné zkoušky. Bude tedy mít závěrečná učňovská zkouška a maturitní zkouška vykonaná během čtyř let opravdu stejnou úroveň, jako zkoušky jednotlivé po třech, respektive čtyřech letech?

Shrnutí hlavních problémů a negativ při zavedení předložené novely:

1. Většina škol dosud nemá zkušenosti s výsledky jednotné závěrečné zkoušky (dále JZZ) a maturitní zkoušky (dále MZ) v pilotním projektu, ale podle většinového názoru je vhodnější JZZ posunout. Pilotní projekt ověřuje vykonání JZZ po 3. ročníku a MZ po 4. ročníku, ale považujeme za vhodnější konat JZZ až po 4. ročníku, neboť:

a) příprava na JZZ neohroží přípravu na MZ a do 4 let se lépe rozloží než do 3 let

I v závěrečné zprávě se uvádí:

Některé školy považují za obtížnější úkol, začlenit do oborů vzdělání L0 vyšší počet hodin praktických činností oborů. Některé školy tento problém řešily tím způsobem, že přidaly do výuky 1. až 3. ročníku 4 hodiny praktických činností týdně. Školy využívají pro tyto hodiny volné týdny, povinnou odbornou praxi žáků, popř. úpravy učebního plánu.

b) V červnu po termínu pro konání MZ je dost prostoru pro následné vykonání JZZ a nedojde k omezení výuky ve 3. ročníku maturitního oboru (kvůli organizaci JZZ odpadají žákům minimálně 2 týdny výuky).

c) Někteří žáci už nyní uvažují, že získáním výučního listu ve 3. ročníku, maturitu pouze „zkusí“, čili jejich příprava na MZ nebude tak intenzivní, jako kdyby konali JZZ až po maturitě. To vnímáme jako negativní motivaci žáků pro přípravu na MZ.

2. Přizpůsobování ŠVP konání závěrečné zkoušky po 3. ročníku má špatný dopad na kontinuitu výuky – obsah učiva nelze rozdělit na "učební " během prvních tří let a "maturitní nastavbu" během 4. ročníku. Dochází ke zpřetrhání významových vazeb a roztržení učiva s dopadem na srozumitelnost a efektivitu výuky. A to především ve 4. ročníku, kde se obtížně navazuje na ukončené výstupy ročníků předchozích.

3. V závěrečné zprávě se uvádí:

Zaměstnavatelé si nejsou často jisti, zda absolventi oborů L0 disponují dostatečnými dovednostmi pro příslušná povolání. Z tohoto pohledu by bylo vhodné na výuční list nebo maturitní vysvědčení vypsát profesní kvalifikace, které absolvent ovládá.

4. Nelze reálně očekávat, že žák, který během čtyř let absolvuje jak JZZ, tak MZ, bude lépe připraven. Není možné, aby zvládl praktické práce v takovém rozsahu, jako při studiu klasického tříletého oboru a zároveň byl po stránce teoretické tak připraven, jako u klasického maturitního oboru L. Pokud jde jenom o to získat za kratší dobu dvě vysvědčení, tak to je určitě ekonomicky výhodné, ale jednoznačně na základě snížení kvality. Pokud by studium bylo celkem rozloženo na pět let, tak by vše bylo naprosto v pořádku.

5. Pokud bude tento model výuky L + H schválen, tak lze očekávat, že se bude většina žáků hlásit na obory L a ubude počet žáků, kteří se hlásí na obory H. Jednoznačně bude méně žáků, kteří budou absolvovat klasické tříleté učební obory. Pro firmy to bude znamenat úbytek kvalitně připravených řemeslníků. To pro firmy určitě není dobrá zpráva, pokud už nyní někdy tvrdí, že absolventi klasických tříletých oborů nejsou dobře připraveni na praxi. Situace po zavedení modelu L + H bude pouze a jenom horší.
6. Není pravda, že novela nemá vliv na finance, neboť naroste počet tříd, které budou konat ZUZ v daném roce ve škole (stávající H + nové L0), tedy i počet hodin vykazovaných předsedy zkušebních komisí a zvýší se množství a cena materiálu pro praktickou ZUZ.
7. Na konstatování v závěrečné zprávě:

Jsou zdůrazňovány přednosti „dvojí“ kvalifikace na trhu práce a současně je kladně zdůrazněna možnost „záchranného systému“, kdy žák, který z nějakého důvodu nezíská maturitní zkoušku, ale díky modelu L0 a H odchází do praxe jako kvalifikovaný absolvent s výučním listem" lze pouze poznamenat, že záchranný mechanismus již dávno reálně existuje a funguje. Žáci, kteří nezvládají učivo v maturitním oboru, přestoupí v rámci jedné školy na příbuzný učební obor.

Pokud jde o „dvojí“ kvalifikaci za čtyři roky, tak je to jenom „honba za získáním papírů“ při naprosté rezignaci na kvalitu vzdělání.
8. Za naprosto nerealistické považujeme také úvahy o následné možné aplikaci tohoto modelu pro obory skupiny M.

Konkrétní připomínky

A. Připomínky zásadní – stanovisko Asociace energetického a elektrotechnického vzdělávání (připojeno také v příloze) :

1. V návrhu pro přílohu č. 1, kde se v oddíle D za část D5 vkládá nová část D6, navrhujeme tyto úpravy:

Rozšířit přílohu takto:

26	26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik	12	8	3, 22	26-51-H/01 Elektrikář
26	26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik	12	8	3, 22	26-52-H/01 Elektromechanik pro zařízení a přístroje
26	26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik	12	7	19	26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud

Uvedené oborové spojení je předmětem ověřování v pokusného ověřování. Obory jsou stejné oborové skupiny „26“ a mají v podstatě shodné výukové zaměření v rámci elektrotechnických předmětů a odborného výcviku.

2. Nezavádět možnost souběhu v tomto oborovém uskupení:

39	39-41-L/02 Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení	12	7	19	26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud
----	---	----	---	----	------------------------------------

Přestože byl tento souběh oborů zařazen do pokusného ověřování, nejsem přesvědčení, že souběh dvou oborových skupin s rozdílným základem výuky odborných předmětů a odborného výcviku zachová potřebou kvalitu výstupu pro učební obor Elektrikář silnoproud, případně jiné zaměření oboru Elektrikář. Nastavením ŠVP lze dosáhnout pomocí různých úprav v rozsahu vyučovaných předmětů, ale vždy to bude na úkor kompetencí k některému profesnímu zaměření. Jako vhodný model zde vidíme možnost zkrácené formy studia v oboru Elektrikář po zakončení oboru L0. Příprava na pozici Mechanik probíhá na zcela jiných zařízeních než těch, která jsou vhodná pro obor Elektrikář – silnoproud.

3. Školy, které budou realizovat tento možný souběh získání středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou ve čtyřletém cyklu oboru L0 musí mít v rejstříku škol zapsány oba návazné obory vzdělání podle přílohy D6).

B. Doporučující stanovisko:

Vyjadřujeme obavu plošného zavádění, resp. podání žádostí, o obory podle přílohy D6). To může vést ke ztrátě kvality odborného vzdělávání. Povolení zavedení oborů do škol podle přílohy D6), mimo školy zařazené do pokusného ověřování, doporučujeme po provedení auditů personálního a materiálního zajištění výuky a po doložení oprávněného zájmu zaměstnavatelů.

Zároveň upozorňujeme:

- a) na faktickou chybu, kterou je nutné opravit. V dokumentu ma_KORNBZDF3D2 u oboru Mechanik seřizovač je uveden učební obor elektrotechnický 26-52-H/01 Elektromechanik pro zařízení a přístroje, totéž je v dokumentu ria_KORNBZDF3D2
- b) nutnost řádné diskuse k oborové návaznosti oborů vzdělání L0 a H tak, jak je uvedeno v části A, odst. 2 Konkrétních připomínek i u dalších oborů; z našich diskusí i s odbornou veřejností, zaznívají názory, že nejsou zcela kompatibilní například obory 39-41-L/01 Autotronik a 26-57-H/01 Autoelektrikář atd.

Vypořádáním připomínek je pověřen Ing. Jiří Zajíček (jiri.zajicek@mssch.cz, tel. 603 89 77 89).

Ing. Jiří Zajíček

Příloha: Stanovisko Asociace energetického a elektrotechnického vzdělávání